

SZEF – ÉSZT AKADÉMIA ÉRTÉKEK ÉS ÉRDEKEK

NEMZETI JÖVŐNK ZÁLOGA; AZ OKTATÁS!

A **SZEF-AKADÉMIA** 2016. március 19-én, a negyedik akadémiai napon a nemzet jövőjét meghatározó közoktatással foglalkozott. Hosszú hónapok vitái, tüntetések és akciók, a Pedagógusok Szakszervezetének kongresszusa és a március 15-i Kossuth téri demonstráció után voltunk. A történetek részletes dokumentálása itt: www.szefakademia.hu

Vitáinkban az alábbi kérdésekre kerestük a választ:

Hogyan alakult a magyar közoktatás tényleges kimenő teljesítménye az elmúlt negyedszázadban?

Hány százalékot fordítottak az oktatásra a költségvetésből?

Mi következik 15 éven belül abból, ahogy most a (köz) oktatásunk működik?

Lehetséges nemzeti konszenzus az oktatáspolitikai céljai és az intézményrendszer működése, a keretszámok, az oktatási korhatár, az óvodai ellátás általános jellege körül?

Megállapítottuk; az államot éppen vezetők az elmúlt negyedszázadban is (mindig) a maguk érdekei és értékei szerint módosították az oktatás formáját, szervezeti kereteit, és tartalmait, miközben a haladás európai erői közép és hosszú távon egyre fontosabb és meghatározóbb intézménnyé tennék az iskolát.

A **köznevelés** és a **közoktatás** ellentét- és fogalompárja, a kapcsolódó társadalmi feladatmegoszlás, a **tanszabadság** és a **tanítási szabadság** előfeltételeinek megteremtése, illetve a felszámolásuk is ezt a folyamatot követte hazánkban. **A szektor kimenő teljesítménye 2010-ig határozottan emelkedő mutatókat produkált.** Ismert, hogy a közoktatás átalakítása hat éve kezdődött, amit jelentős forráskivonás is kísért. Mára ennek „eredményei” már oly gyengék, hogy e politika elhibázottsága és kudarca is teljesen nyilvánvaló. **A 15 éves magyar diákok 2015-ben mért alapkészségi teljesítménye drámaian leszakadt a fejlett országok átlagától.** Az oktatási rendszer mai tendenciái nem szolgálják az élethosszig tartó tanuláshoz szükséges alapkészségek kialakítását. **Az oktatási rendszer mai működése és eredményessége alkalmatlan arra, hogy nemzetünket a világméretű verseny keretei között fejlődőképes állapotba tartsa, illetve juttassa.**

Az alkotmányos szabályozástól az önkormányzati szabályozásig kiterjedő áttekintésünk alapozta meg a jelenlegi állapotok értékelését, miszerint **napjainkban mintha a képzetlen és tudatlannak megtartott alattvalók képzésére lenne a legnagyobb hatalmi igény hazánkban...** Ezt határozottan ellenezzük!

Általános társadalmi közmegegyezést feltételezhetünk abban, hogy az oktatás minőségének folyamatos javítása mellett fokozni kell az iskolához való hozzáférés esélyegyenlőségét, s hogy a mindenkori kormányzat felelős az oktatás költséghatékony működésének megszervezéséért.

Álláspontunk szerint az **alap- és középfokú oktatás legjobb megoldása az önkormányzati tulajdon és irányítás, fejkvóta alapján újra elosztott központi adóból és a költségvetésből**, azaz a települési adóerők szélsőséges megoszlásától függetlenül.

Elismerjük a tulajdonformák szabadságát és sokszínűségét az iskola területén is, de csakis a tanszabadság teljes helyreállítása és az oktatás autonómiájának garantálása mellett.

Követeljük a tankötelezettségi korhatárt 18 évre visszaállítani, illetve, hogy ez középtávon emelkedjen majd 20 évre. **Tanácskozásaink eredményeként határozottan szembefordulunk a közoktatás 2011-ben véghezvitt teljes államosításának következményeivel.** Álláspontunk szerint gyermekeink jövője szempontjából az lenne megnyugtató, ha **új közoktatási törvényt, és teljesen átdolgozott nemzeti alaptantervet dolgozna ki a törvényhozás.** Ezek szakmai megalapozását és nyílt, többlépcsős társadalmi vitáját követeljük.

Törekvéseink realizálását az oktatásra fordított – és tartósan fenntartott - legalább 6-7 százaléknyi költségvetési támogatás teremtheti meg.

Az alapfokú oktatásban a tanulói terheket csökkentve, de a különleges bánásmódot igénylő gyermekek ellátását újjászervezve fel kell számolni a szegregáció és a diszkrimináció mára súlyosan felszaporodó eseteit. (Ma 347 szegregált iskola működik!)

Meggyőződésünk szerint **helyre kell állítani a tankönyvválasztás szabadságát, és a valós kínálat érdekében meg kell törni a tankönyvpiacra az állami monopóliumot.** A pedagógusok terhelését **heti 22 tanóraban** kell rögzíteni. **Ezért fel kell oldani a létszámstopot és a nyugdíjas pedagógusok továbbfoglalkoztatási tilalmát.** A jelenlegi életpálya szabályozáshoz kötött **minősítési és pedagógiai-szakmai ellenőrzési rendszert** fel kell számolni.

Álláspontunk szerint az eddigi elhibázott átalakító lépéseket felülvizsgálva a **szakképzés teljes rendszere is megújításra, újjászervezésre vár.** A jelenlegi 44 regionális központ képtelen a tanerőben, tantervben, tankönyv ellátottságban és a szakmai oktatáshoz szükséges szerszámok, és nyersanyagok tartós hiányán úrrá lenni.

A pedagógusok minősítését az általuk oktatott diákok teljesítményének mérésére kell alapozni.

Szembefordulunk azzal - a nemzet egészét fenyegető – hibás gyakorlattal, amely tudatosan szűkíti a **gimnáziumi oktatásba**, és a **felsőoktatásba belépők számát**, csökkenti a szakképzés közismereti tartalmait és a társadalom jelentős részét lezárt életpálya felé irányítja a továbbtanulási csatornák lezárásával. **A világnézetileg semleges oktatás lehetőség és jog, amely minden magyar állampolgárnak kijár.** E téren ellenezzük az egyházak előretörését!

Elfogadhatatlannak véljük, hogy az alapfokú oktatásból mesterségesen korán (16) kilépő, de inkább kieső korosztályok közel húsz százaléka gyakorlatilag analfabéta marad, aki mindenféle továbbképzésre alkalmatlan, azaz gyakorlatilag a társadalom egészének eltartottja lesz, hiszen még a saját ellátása erejéig sem munkáltatható majd az elkövetkező évtizedekben.

Szakszervezeteink tagjai szerint a társadalmi versenyképesség visszaszerzése érdekében gyermekeink teljes körűen oktatandók a 18. életévükig, és számukra biztosítanunk kell a teljes értékű középfokú végzettség megszerzésének lehetőségét, azaz a 10 éves egységes és általános képzést. Küzdünk az ezt támogató nemzeti konszenzusért!

Szegregációmentes, az etnikai elkülönítést és a teljesítményszakadékokat felszámoló, a társadalmi részvételhez, a tanuláshoz és a munkavégzéshez szükséges alapkészségeket kifejlesztő, a tanulási kudarckokat megelőző iskolarendszert követelünk. Az oktatási rendszer teljes vertikumát átfogó tehetségmentő állami és civil, valamint önkormányzati ösztöndíjrendszert kell létrehozunk.

Következetes harcot indítunk annak érdekében, hogy **a munkavégzéssel, a munkaszerződéssel, az érdekvédelmi és érdekképviseleti szerveződéssel, valamint a fenntartható fejlődéshez, az egészséges környezethez fűződő alapjogok oktatása és a jogérvényesítő eljárások begyakorlása kapjon helyet az alaptantervben.**

A pedagógus életpálya modell egyetlen meghatározó várakozást sem teljesített be. Kétséges minősítést, gyakorlatban nem beváló kereteket teremtett, miközben az iskolák munkaszervezeteit is mesterségesen megosztotta. **A pedagógusszakma társadalmi megbecsülését is emelő méltányos javadalmazást biztosítani kell. Ma - az életpálya modell bevezetését követve - a pedagógusok átlagbér lemaradása az azonos, vagy hasonló végzettségűekhez képest 20-35 százalék, ami az életkorral fokozottan növekszik. Ez a „bérrendezés” tehát kevésnek bizonyult. Egyébként megállíthatatlan az a folyamat, amely a valamikori 37-38 éves átlagéletkorról 47-48 évre emelte az általános iskolai tanítók átlagéletkorát, és a középiskolákban, a szakoktatásban még rosszabb; 48-49 év a helyzet. Miközben tíz éven belül ötvenezer oktató nyugdíjba megy, a frissen végzettek fele még átmenetileg sem lép pedagógusi pályára.**

A pedagógus bértábla alapjait is a szakképzett bérminimumra kell építeni, amit az évi emelés folyamatosan korrigál. A teljes értékűnek elismert pedagógiai munkát, a korai készségfejlesztést nyújtó óvodai ellátást kiterjesztve törekedni kell a teljes ellátottság megteremtésére, de legalább az iskolai felkészítő év általánossá tételére. **Tarthatatlan az iskola, mint pedagógiai műhely olyan megosztása is, amelyben a műszaki és kisegítő erők bérhelyzete, jogállása, különböző állandó megosztásban, késedelemben, lemaradásban van.**

A folyamatosan növekvő tanárihiány orvoslására **elfogadhatatlannak tartjuk a kormányzat legújabb saláta-szabályozását, amely a szakképzettség nélküli oktatás lehetőségét kinyitva más diplomások alkalmazásával keres megoldást.** Figyelemre méltóak azok az előrejelzések, melyek szerint a hátrányosabb helyzetű „végeken” drasztikus sebességgel csökken az oktatás minősége, véglegesen megszűnik az iskola és a kulturális fogasztás szerepe a társadalmi felemelkedésben.

Hazánkban éppen az iskola válik olyan intézménnyé, amely a társadalmi mobilitás elsődleges gátja, miközben például Finnországban ennek elsődleges útja és eszköze. Jól bizonyítja ezt az a részadat, **hogy az elektronikus írástudás területén a magyar társadalom, s ezen belül a fiatalabb korosztályok felkészültsége tíz év múlva rosszabb lesz, mint a jelenlegi állapot.** Most még csak egy-kétszáz iskolában nincs informatika tanár, de már fél évtized múlva is rosszabb lesz a helyzet.

A magyar társadalom jövője elsősorban az iskoláinkban dől el. Átfogó irányváltásra csak akkor lehetünk képesek, ha erőforrásainkat egyesítve nemzeti összefogásban küzdünk meg a fejlesztésért. Jelenleg még olyan elfogadott szakmai fórumunk sincs, ahol a teendőinket egyetértésben tisztázhatnánk.

Véglegesítő vitára bocsátva 2017. május 26-án.

Boros Péterné